

*Min mor **

”...hennes kärlek till Gud,
vänlighet och anspråkslöshet...”

Hela sitt liv levde min mor ett djupt andligt liv. Hon hade ingen lärdom från böcker, men hade gott omdöme och intuition. Begreppet *Kyrkans högtidscykel* var något hon inte kände till, men deltog ändå osvikligt i alla dess högtider, även de mindre, med stor fromhet, liksom i de årliga minnesgudstjänsterna för de döda och fastorna.

Hon hade omsorg om att ge allmosor nästan varje dag. Hon kallade in främlingar från vägen och visade dem gästfrihet och gav dem vila i vårt hem. Inte en enda fattig lämnade vårt hus med tomma händer. Min far klandrade henne ibland för att hon hade så öppna händer.

I minnesgudstjänsterna för de döda deltog hon med stor fromhet. Varje lördag morgon gav hon särskilda allmosor för de avsnnade: En skål mjölk eller mat och vatten som hon själv tog med sig till grannarna. Efter det uppehöll hon sig med att tvätta kläder för morgondagen och så lagade hon mat för söndagen, som skulle ätas efter den Gudomliga liturgin, därför att på söndagar lagade hon aldrig mat.

När klockan ringde för Aftongudstjänsten, hade alla arbeten avslutats och då började söndagen. På söndagens morgon klädde vi oss alla i rena kläder och gick till kyrkan. Vår far steg upp tidigt på morgonen och efter att läst sina morgonböner, läste han

också Akatistoshymnen till Jesus Kristus från Horologion och sedan avsnitt från Nya Testamentet. Innan vi begav oss till kyrkan bad vi först varandra om förlåtelse och besvarade de andra med "Må Gud förlåta dig!" Detta gjorde vi inte bara mellan oss som bodde i vårt hem, utan även med grannarna.

Med stor fromhet och strikthet höll min mor fastan, tre gånger i veckan, måndag, onsdag och fredag samt de stora fasteperioderna. Det gjorde också de små barnen, även om de var sjuka.

Den Stora fastan var en viktig händelse i vårt kristna liv. Vi använde särskilda kärl; skålar, tallrikar och skedar, för den perioden. I våra byar firades Påsken och Kristi födelse i flera dagar.

Min mor var en enastående husmor. Hon sydde, vävde på vävstol och stickade. Hon tillverkade själv alla våra kläder: skjortor, jackor, västar, koftor, samt trasmattor och överkast till våra sängar. Hon uppfostrade åtta barn; sex flickor och två pojkar och hon närde oss alla med Gudsfruktan, heder och respekt för andra människor. Hon var inte rädd för att bestraffa oss heller ifall vi förstörde ordningen i hennes "kollektiv".

Fromhet, tro och uppfyllandet av våra kristna traditioners plikter blev för oss naturliga vanor. Det härrörde från hennes innersta väsen, liksom hennes kärlek till Gud, vänlighet och anspråkslöshet.

En gång när jag befann mig i staden Broșteni (i nord-östra Rumänien), åkte jag för att besöka vårt hem och stanna där under den heliga Påsken. Då drog jag mig till minnes våra kristna vanor, vilka jag inte sett sedan min barndom. Jag kunde samtala med min mor och förstod då hur djupt hennes kristna liv var.

På Stora torsdagen lämnade hon huset på morgonen och när hon kom tillbaka fick jag till min stora förvåning reda på att hon hade gått till en sjuk grannkvinna för att göra henne en tjänst: för att tvätta hennes fötter till minne av Kristi ödmjukhet innan den sista Nattvarden. "Herren tvättade sina lärjungars fötter, ska inte jag då göra något för Honom?" svarade hon mig. "Jag gjorde nå-

got liknande, jag tvättade Marias fötter och satte på henne ett par av mina egna nya strumpor eftersom hon ligger sjuk till sängs.”

Den Stora fredagen hade hon tårar i ögonen hela dagen. ”När jag tänker på hur vår Herre Jesus Kristus led för oss, får det mig att gråta och sucka av smärta”, sade hon till mig.

Den Stora lördagen när vi beundrade hennes kakor och bröd som hon bakade till Påsken, sade hon till oss: ”Jag gör dem så fina, inte för att ni ska njuta av dem när ni äter dem; jag vill inte ens röra dem, utan jag gör det till vår Herres ära, eftersom Han uppstår imorgon.”

Fastän hon blivit gammal och led av sjukdomar, gick hon ändå alltid till kyrkan. Husmödrarna bibehöll en gammal vana att kyssa de gamlas och änkornas händer och ge dem pengar i handen. En gång frågade hon mig om det var rätt att hon tog emot pengarna. Hon sade: ”Jag spenderar aldrig de pengarna för min egen skull, utan jag köper ljus med dem som jag tänder framför Guds Moders ikon och i mitt hem. För varje slant gör jag tio knäfall för dens hälsa som gav mig den.”

En annan gång ville jag ta reda på vad min mor visste om Kyrkans lära. Då läste hon Trosbekännelsen för mig och andra texter som hon kunde utantill, liksom hela textstycken från det heliga Evangeliet och från Psaltaren. Hon kunde många böner, hymner och verser från högtider utantill, vilka hon hade lärt sig i Kyrkan. Jag förundrade mig över allt detta eftersom jag aldrig vetat om att hon kunde dem och hon höll det inom sig med stor tillgivenhet.

Hon bad ständigt. Innan vi lämnade hemmet, såg vi henne alltid att gå till ikonerna. Hon gjorde korstecknet, några knäfall och sedan började hon sitt arbete. Jesu Kristi namn och Guds Moders, uttalade hon med stor själslig värme, med tilltro och orubbligt hopp till

Guds hjälp.

Hon var länge förberedd för sin död. Klänningen som hon skulle ha i graven, lakanet för sin kista och en bunt ljus hade hon färdiga och förvarade i sin koffert. Några veckor innan hennes död, gick jag för att träffa henne ännu en gång och gav henne ett knippe rena vaxljus som Fader Makarios hade gett mig. Hon blev mycket glad för dem och lade dem i sin koffert; då fick jag tillfälle att se vad hon hade i den.

Hon gick vidare till evigheten den 4 juli 1967, efter några få månaders sjukdom. Redan innan apostlafastan, bad hon min syster Glykeria: "Kalla på Fader Ionika så att jag kan bikta mig och få ta emot Nattvarden." Hon fastade tre dagar, biktade sig och tog emot Nattvarden. På lördagen den 1 juli tvättade hon sig, bytte kläder enligt sin vana, kammade sig och sade till Glykeria:

"Tag lakanet och lägg det över mig för att, ser du? Det kommer tre vitklädda kvinnor på vägen."

"Var är de, mamma?", frågade Glykeria henne och såg ut genom fönstret utan att se någon.

"Låt dem vara. De har med mig att göra och inte med dig."

En av hennes sista nätter hade hon en dröm om Demitrio, hennes yngsta son som hade dött först av oss alla, på grund av vilket hon alltid var otröstlig. Barnet var klätt i en vit skjorta, var barhuvat och befann sig på en stor äng där han plockade blommor.

"Vad gör du här?", frågade hon honom.

"Jag plockar blommor," svarade hennes son.

"Varför har du ingenting på huvudet? Jag satte alltid mössa på dig."

"Här har vi inget behov av sådant", svarade han henne med glädje.

Efter att ha tagit emot den gudomliga Nattvarden förvandlades hennes ansikte. Hon åt ingenting mer, utan bad bara om kallt vatten för att svalka sig, eftersom hon hade feber. Sedan visade hon så stor glädje som hon aldrig tidigare gjort och började sjunga troparier som hon hade lärt

